

KRÖNIKA FRÅN EU:S MINISTERRÅD

AV HANS G. NILSSON

INLEDNING¹

Jag har tidigare i denna tidskrift haft nöjet att redogöra för Europarådets arbete inom det straffrättsliga området. Då jag numera bytt europeisk institution, hoppas jag kunna fortsätta min medverkan i NTFK genom att rapportera från EU samt att tidskriftens läsare har intresse för vad som händer och har hänt inom ramen för "den andra" stora europeiska institutionen för att föra straffrätt, internationellt samarbete inom området för internationell rättshjälp och kriminalpolitik framåt.

För att inte spränga ramarna för framställningen, tvingas jag begränsa min krönika till området för tredje pelaren och vad som har skett under artikel K inom Unionsfördraget. Det måste dock påpekas att mycket intressant arbete görs inom ramen för första pelaren – bl a är en hel del av Direktiven av intresse för brottsprevention – samt att EU-parlamentets resolutioner och rapporter inte får glömmas bort även om dessa har en ringa direkt normativ verkan. Även domstolens praxis måste helt förbigås.

Innan jag går in på vad som hänt inom området för rättsliga och inrikes frågor under 1996, kan det vara på sin plats att kortfattat beskriva de strukturer och instrument som föreligger i Tredje Pelaren.

Artikel K 1 ger viss kompetens att behandla särskilt definierade ämnen. Kommissionen har initiativrätt endast i vissa ämnen bl a inom området för narkotika, men är endast "fullt ut associerad" med de särskilt känsliga frågorna, såsom polis- och rättsligt samarbete.

Liksom annat mellanstatligt arbete, bedrivs arbetet med utarbetandet av instrument i arbetsgrupper, som rapporterar till styrgrupper, vilka i sin tur rapporterar till K.4 kommittén. De 15 medlemsländernas ambassadörer (ständiga representanter) i Coreper får sedan ärendet innan det slutligen hamnar i Rådet (vilket i och för sig kan innebära att ett Råd med alla finansministrarna eller kulturministrarna kan besluta om frågor som berör justitieministrarna, om ärendet inte kräver diskussion av de sakansvariga ministrarna). Om man dessutom lägger till att diskussioner också kan föras med den sk Troikan (om externa relationer oftast), med de s.k. JHA rådgivarna (justitie- och inrikesdepartementens rättsråd), i "drafting groups", i "högnivå grupper" eller i andra konstellationer, förstås lätt att det är frågan om komplicerade strukturer med många kockar till en huvudrätt.

När Maastricht fördraget trädde ikraft i november 1993 ersattes ett flertal *ad hoc* grupper, styrkommittéer, högnivågrupper m m med ett enda institutionellt ramverk (rådet) och med ett rådssekretariat. Detta faktum ledde förmodligen till att många hade en hel del, överdrivna, förhoppningar att tredje pelaren skulle snabbt kunna åstadkomma resultat och plötsligt bli ett effektivt organ för rättsligt och polisiärt samarbete.

Dessa förhoppningar kom snabbt på skam och visade sig vara fullständigt orealistiska. Man hade framförallt bortsett från att man fortfarande förhandlade med enhällig-

hetsregler, att sekretariatet i början bestod av 3-4 handläggare (man är f n 13 stycken), att material fortfarande rörde sig om frågor som står medlemsstaternas suveränitet nära och att det nödvändigtvis måste ta en viss tid att "köra in" de nya strukturerna. Till detta kom den osäkerhet som förelåg med ett antal viktiga frågor som behandlas endast ytligt eller vagt i artikel K. Vilken rättslig betydelse har de gemensamma åtgärderna och de gemensamma ståndpunkterna? Vilken roll skall man tillägga Luxemburgdomstolen? När och hur (om överhuvudtaget) skall Europaparlamentet konsulteras? Hur skall de externa relationerna skötas? Vilken roll kommer Kommissionen att ta (och få)? osv...

Ett flertal av dessa frågor har numera fått sin lösning eller, i vart fall, har utkristalliserats så att man relativt snabbt kan finna lösningar när de uppstår. För de viktiga institutionella frågorna, kan man förvänta sig att den pågående Regeringskonferensen skall kunna lösa dem – utan att skapa nya problem kan man hoppas².

Allt nog, efter en start under 1994 och 1995 som var tveksam och besvärlig, och som kritiserats av Europaparlamentet och av Kommissionen i två rapporter om utvärdering av tredje pelaren³, kan man säga att tredje pelaren under 1996 har börjat fungera på ett tillfredsställande sätt. Året kan sammanfattas på följande sätt.

II. 1996 I SAMMANFATTNING

I enlighet med Europeiska rådets uppmaning vid mötet i Madrid den 15 och 16 december 1995 att inrikta den framtida verksamheten på området rättsliga och inrikes frågor på prioriterade och programlagda områden, antog rådet den 14 oktober 1996 en resolution om att fastställa prioriteringar för samarbetet för perioden från och med den 1 juli 1996 till och med den 30 juni 1998 (EGT nr C 319, 26.10.1996).

Det under 1996 genomförda arbetet har genomförts efter dessa prioriteringar, så som följande redogörelser visar.

Året 1996 kännetecknas av att flera institutionella principfrågor löstes, som beslut om Europeiska gemenskapernas domstols behörighet vid verkställighet och tolkning av de tre konventionerna och av införandet av fyra fleråriga finansieringsprogram med ett särskilt beslutsförfarande.

Det konstaterades också att rådet är angeläget om att säkerställa insyn i sitt arbete (se rådets beslut av den 23 november 1995 om offentliggörande i Europeiska gemenskapernas officiella tidning av rättsakter och andra texter som antagits i asyl- och invandringsärenden EGT nr C 274, 19.9.1996).

Bland de tolv senaste månadernas viktigaste resultat finns det anledning att nämna det formella antagandet av följande rättsakter:

Konventioner

1. Protokoll om förhandsavgörande av Europeiska gemenskapernas domstol till konventionen om upprättandet av en europeisk polisbyrå 23.07.1996

2. Protokollet till konventionen om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen 27.09.1996

3. Konventionen om utlämning mellan Europeiska unionens medlemsstater 27.09.1996

4. Protokoll om förhandsavgörande av Europeiska gemenskapernas domstol till konventionen om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen 29.11.1996

5. Protokoll om förhandsavgörande av Europeiska gemenskapernas domstol till konventionen om användning av informationsteknologi för tulländamål 29.11.1996

Gemensamma åtgärder

6. Gemensam åtgärd antagen den 22 april 1996 om en ordning för utbyte av sambandspersoner för att förbättra det rättsliga samarbetet mellan Europeiska unionens medlemsstater

7. Gemensam åtgärd antagen av rådet den 15 juli 1996 på grundval av artikel K 3 i Fördraget om Europeiska unionen om åtgärder mot rasism och främlingsfientlighet

8. Gemensam åtgärd antagen av rådet den 14 oktober 1996 på grundval av artikel K 3 i Fördraget om Europeiska unionen om en gemensam referensram för Europeiska unionens medlemsstaters initiativ i fråga om sambandsmän

9. Gemensam åtgärd antagen av rådet den 15 oktober 1996 på grundval av artikel K 3 i Fördraget om Europeiska unionen om att upprätta och föra ett register över specialiserad kompetens, skicklighet och sakkunskap när det gäller att bekämpa terrorism för att underlätta samarbete i kampen mot terrorismen mellan medlemsstaterna i Europeiska unionen

10. Gemensam åtgärd antagen av rådet den 28 oktober 1996 på grundval av artikel K 3 i Fördraget om Europeiska unionen om ett stimulans- och utbytesprogram för rättstillämpare (Grotius)

11. Gemensam åtgärd antagen av rådet den 28 oktober 1996 på grundval av artikel K 3 i Fördraget om Europeiska unionen om ett utbildnings-, utbytes- och samarbetsprogram avseende identitetshandlingar (Sherlock)

12. Gemensam åtgärd om samarbete mellan tullmyndigheter och företag i kampen mot narkotika

13. Gemensam åtgärd om att upprätta och föra ett register över specialiserad kompetens, skicklighet och sakkunskap när det gäller att bekämpa internationell organiserad brottslighet för att underlätta samarbete mellan Europeiska unionens medlemsstater i fråga om verkställighet

14. Gemensam åtgärd om utbyte av information om kemisk profilanalys av narkotika för att underlätta ett förbättrat samarbete mellan medlemsstaterna i kampen mot olaglig narkotikahandel

15. Gemensam åtgärd om upprättande av ett program för stöd och utbyte för personer ansvariga för människohandel och sexuellt utnyttjande av barn ("STOP").

Rekommendationer

16. Rådets rekommendation av den 22 april 1996 om riktlinjer för att förebygga och bekämpa oroligheter i samband med fotbollsmatcher

17. Rådets rekommendation av den 27 september 1996 om kampen mot olaglig anställning av tredjelandsmedborgare.

III. POLISIÄRT SAMARBETE OCH SAMARBETE PÅ TULLOMRÅDET

a. Narkotika

Under 1996 har en betydande del av verksamheten inom avdelning VI ägnats åt åtgärder i kampen mot narkotika. Detta utgjorde en del av ett integrerat angreppssätt som omfattade alla tre pelarna. Den ökade betydelsen speglar att problemet blivit värre i hela gemenskapen, och att detta måste tas på allvar har accepterats på ett sätt som alltför tydligt framgår av att Europeiska rådet om och om igen har betonat frågan vid på varandra följande möten. Under 1996 har behöriga organ aktivt påbörjat genomförandet av 66 punkter i den plan som tas upp i rapporten av expertgruppen för narkotikafrågor och som godkändes av Europeiska rådet i Madrid. Enligt rapporten till Europeiska rådet i Dublin har betydande framsteg gjorts, särskilt när det gäller åtgärder som berör avdelning VI.

Rådet har dessutom den antagit en gemensam åtgärd i fråga om tillnärmning av Europeiska unionens medlemsstaters lagstiftning och metoder för att bekämpa narkotikamissbruk samt förebygga och bekämpa olaglig handel med narkotika.

Narkotika har varit en högt prioriterad fråga för det irländska ordförandeskapet. I juli 1996 påbörjades ett ambitiöst heltäckande program, som i stor utsträckning sammanföll med åtgärder i Madridplanen. Detta byggde på det italienska ordförandeskapets arbete, särskilt initiativen om sambandsmän, penningtvätt och projektet om turkiska brottsorganisationer, som alla behandlades vid Europeiska rådet i Florens. Det viktigaste inslaget i planen var flera åtgärder för att säkerställa efterlevnad av lagarna. Tonvikt lades också vid åtgärder vid de yttre gränserna, beslut fattades om en gemensam åtgärd om samarbete mellan tullen och organisationer i den privata sektorn samt en resolution om att upprätta ett avtal mellan polis- och tullmyndigheten i kampen mot narkotika.

Framsteg när det gäller åtgärder inom EU gjordes genom resolutionen och rapporten om åtgärder för att förhindra och upptäcka olaglig odling och framställning av narkotika samt en resolution och rapport om kampen mot drogturism. Kampen mot narkotika ledde också till åtgärder vad gäller rättsligt samarbete som särskilt inbegrep resolutionen om utdömmande av straff vid grova brott avseende handel med narkotika och på penningtvättens område.

De huvudsakliga åtgärder man kommit överens om inbegriper *gemensamma åtgärder* om:

- tillnärmning av lagstiftning och praxis mellan medlemsstater i syfte att bekämpa narkotikamissbruk och att förhindra och bekämpa olaglig handel med narkotika
- att främja samförståndsavtal om kampen mot narkotika mellan tullen och den privata sektorn
- att få ett slut på handeln via Balkanrutten
- kemiska profilanalyser och utbyte av uppgifter
- samarbete mellan polismyndigheter med hjälp av ett register över specialiserad kompetens, skicklighet och sakkunskap (inklusive människohandel)

- Oisín-programmet
- en ram för initiativ som gäller sambandsmän
- Grotius-programmet

samt *resolutioner* om:

- att stärka samarbetet mellan polisen- och tullen
- åtgärder i medlemsstaterna för att bekämpa och avveckla olaglig odling och framställning av narkotika
- att minska drogturismen
- att det är nödvändigt att förbättra samarbetet mellan polisen och tullen genom att sluta ett avtal mellan polis och tull som gäller kampen mot narkotika.

På begäran av Europeiska rådet i Madrid och Florens har en utredning gjorts om i vilken utsträckning en tillnärmning av lagstiftningen skulle kunna bidra till en minskning av efterfrågan på och den olagliga handeln med narkotika. I en not till Europeiska rådet framgick det tydligt att lagstiftningen i medlemsstaterna sammanfaller till viss del. Ansträngningar bör koncentreras på praktiska och operativa åtgärder (dvs. på områden som övervakade leveranser, prekursorer, syntetiska droger och beslag av tillgångar):

b. Organiserad brottslighet

En deklaration om organiserad brottslighet antogs under 1996 och Europeiska rådet i Dublin tillsatte den s k Högnivågruppen för kamp mot organiserad brottslighet. Högnivågruppen avlade sin rapport den 9 april 1997. Dess rapport antogs av toppmötet i Amsterdam.

Utöver beslut om kampen mot narkotika, antogs under 1996 ett antal åtgärder för att möjliggöra en förbättring av effektiviteten i kampen mot brottsligheten, både när det gäller polisiärt och rättsligt samarbete:

På grundval av slutsatserna i 1995 års rapport om organiserad brottslighet i Europeiska unionen och på grundval av K 4-kommitténs arbete, som höll ett särskilt möte om detta ämne, genomförde rådet den 28 november 1996 en fördjupad diskussion om olika sätt att intensifiera kampen mot den organiserade brottsligheten.

Det irländska ordförandeskapet och det finska inrikesministeriet organiserade i samarbete med den ryska regeringen i Helsingfors (4-5 december 1996) en konferens om "Den ömsesidiga effekten av och åtgärder för kampen mot organiserad brottslighet i Europeiska unionen och Ryska federationen". I enlighet med slutsatserna från Europeiska rådet i Florens i juni 1996 och 1996 års åtgärdsplan för de framtida förbindelserna med Ryssland syftade konferensen till att identifiera och fastställa framtida områden där samarbete kan äga rum mellan medlemsstaterna och de ryska myndigheterna i kampen mot organiserad brottslighet.

De ämnen som skulle behandlas var den organiserade brottslighetens karaktär i Europeiska unionen och Ryska federationen och de inbördes kopplingarna, kampen mot den organiserade brottsligheten sett ur ett operationellt perspektiv och penningvätt.

Terrorism

Rådet kom den 15 oktober 1996 överens om en gemensam åtgärd om att upprätta och föra ett register över specialiserad kompetens, skicklighet och sakkunskap när det gäller att bekämpa terrorism för att underlätta samarbetet mellan medlemsstaterna i Europeiska unionen i kampen mot terrorismen (EGT nr L 273, 25.10.1996, s 1).

Rådet utsåg Storbritannien att ansvara för den första, inledande fasen på ett år för att sammanställa, underhålla och sprida registret. Ansvaret för denna uppgift kommer därefter att ligga på den medlemsstat som innehar ordförandeskapet. Medlemsstaterna kommer att sända de bidrag som skall införas i registret till registeransvarig chef med särskild uppgift att sammanställa, underhålla och sprida uppgifterna i registret. En första upplaga av registret kommer att sammanställas före slutet av 1996.

Ordförandeskapet uppdaterade utvärderingsdokumentet om de inre och yttre hot som terrorismen utgör för Europeiska unionen. Detta dokument har lagts fram direkt för delegationerna och har behandlats i rådet.

Nyligen observerade tendenser när det gäller islamisk fundamentalism har granskats på grundval av gjorda uppgörelser i december 1995 om utbyte av uppgifter om verksamheten på detta område. Ett seminarium om detta ämne hölls i Rom den 4 till 6 mars 1996.

Terroristgruppers användande av telematiknätverk och egentillverkade vapen var ämnet för två seminarier som hölls i Rom den 22 till 24 april och i Dublin den 15 och 16 oktober 1996.

d. Övrigt

Brotsförebyggande verksamhet

En överenskommelse nåddes i maj 1995 om att K 4-kommittén skulle få mandat att göra en undersökning av det arbete som har utförts på EU-nivå beträffande brotsförebyggande verksamhet med förslag om möjliga framtida åtgärder. I juni 1996 anordnade Sverige ett seminarium om brotsförebyggande verksamhet, finansierat av Europeiska unionen.

Denna fråga var föremål för ytterligare diskussioner under rådets (RIF) möte den 28 och 29 november 1996.

Olika seminarier har anordnats med syfte att få fram lämpliga lösningar på det allvarliga och komplicerade problem som storstadsvåldet utgör:

- Spanien anordnade den 8 och 9 februari i Zaragoza ett seminarium om "Europas polismyndigheter och storstadsbrottslighet",
- det irländska ordförandeskapet anordnade ett seminarium i Dublin den 31 juli 1996 om projekt för att avhålla och avleda ungdomar från brottslighet. Dessa projekt syftar till ett samarbete mellan flera olika program och organ som är inriktade på att avhålla och avleda ungdomar i slumområden i storstäder från alla typer av brott och vandalisering, inklusive brott som har samband med narkotika,
- i nära samarbete med Europeiska parlamentet och ordförandeskapet anordnade kom-

missionen den 21 och 22 november 1996 ett seminarium om förebyggande av storstadsvåld som är knutet till narkotikamissbruk.

Slutsatserna vid dessa seminarier bör göra det möjligt att genomföra ett antal åtgärder för att komma tillrätta med företeelsen storstadsvåld.

Våld i idrottssammanhang

Efter ett seminarium om våld i idrottssammanhang som ägde rum i Rom den 28 februari till den 1 mars 1996 inför europamästerskapet i fotboll, antog rådet den 22 april 1996 en rekommendation om riktlinjer för att förebygga och bekämpa oroligheter i samband med fotbollsmatcher (EGT nr C 131, 3.5.1996, s. 1). Ett seminarium anordnades i Dublin den 19 och 20 november 1996 om våld i idrottssammanhang för att få en grundlig utvärdering av de åtgärder som vidtagits under europamästerskapet i fotboll i Storbritannien och de åtgärder som bör vidtas vid förberedelserna för världscupen 1998, som kommer att äga rum i Frankrike.

EUROPOL/ENE

Efter den överenskommelse som nåddes vid Europeiska rådet i Florens innebar undertecknandet av protokollet om gemenskapernas domstols tolkningsrätt i juli 1996 ett stort steg framåt för att Europolkonventionen snabbt skulle kunna träda i kraft. Förberedande arbete för att kunna sätta igång Europol har pågått aktivt sedan 1996. Europeiska rådet den 19 och 20 mars 1996 konstaterade att det förelåg principiell enighet om budgetförordningen samt om förordningen om sambandsmännens rättigheter och skyldigheter. Senare under året antogs vägledande riktlinjer om sekretessbestämmelser tillsammans med ett stort antal personalföreskrifter och regler för analys av information i register samt vägledning om datasystemet.

Samtidigt intensifierade Europols föregångare, ENE, sin verksamhet. Dess mandat utökades till att också omfatta människohandel. Utbyte av uppgifter och underrättelser mellan medlemsstaterna genom sambandsmän (ELO) är ENE:s huvudverksamhet. ENE tog sammanlagt under första halvåret 1996 emot 1 054 framställningar om hjälp (jämfört med 816 framställningar under andra halvåret 1995), där 72 % av framställningarna hade samband med narkotika. Tredje pelarens organ har regelbundet följt dessa arbeten och de analysrapporter som tagits fram av ENE.

Flera typer av dokument som rör ENE:s arbetssätt har antagits av rådet (samordnars rapport om 1995, handlingsprogram för 1996, budgetförslag för 1997 osv. ...).

Polisutbildning

De viktigaste frågorna som diskuterades var utbildning av poliser för fredsbevarande uppdrag, kriterier för polisofficersutbildning, stöd till polisen i länder i Central- och Östeuropa och vilka möjligheter Europeiska unionen har att delta i utbildningen på polisskolor.

En överenskommelse gjordes om att speciell uppmärksamhet skulle ägnas åt att utarbeta gemensamma utbildningsprogram för befattningshavare från brottsbekämpan-

de organ. Ett informationsutbyte kommer att äga rum om anordnandet av dessa program inom ramen för genomförandet av den gemensamma åtgärden om att upprätta och föra ett register över specialiserad kompetens, skicklighet och sakkunskap när det gäller att bekämpa internationell organiserad brottslighet för att underlätta samarbete mellan Europeiska unionens medlemsstater i fråga om verkställighet.

Ett seminarium om samarbete mellan polisen och tullen anordnades i Dublin i juli 1996 med representanter från bl.a. Central- och Östeuropeiska länder och från USA.

Laglig telefonavlyssning i övervakningssyfte

Rådet beslöt att offentliggöra sin resolution av den 17 januari 1995 på ovan nämnda område i Europeiska gemenskapernas officiella tidning (EGT nr C 329, 4.11.1996).

Diskussionen har fortsatt om rättsliga och tekniska frågor i samband med övervakningen av nya personliga telekommunikationssystem via satellit och när det gäller undertecknandet av intresserade stater som inte är medlemmar i EU av avsiktsförklaringen om laglig telefonavlyssning undertecknades den 23 november 1995.

Övriga ärenden

Framsteg har gjorts i granskningen av standardiseringen av polisens kommunikationssystem via radio och i samarbetet om rättsmedicinskt och tekniskt polisarbete som täcker sådana områden som narkotika och igenkänningssystem för förfalskade sedlar.

Rådet antog en gemensam åtgärd om utbyte av uppgifter om kemiska profilanalyser av narkotika för att underlätta ett förbättrat samarbete mellan medlemsstaterna i kampen mot narkotikahandel. Dessutom antogs ett system för renhetsindikatorer för narkotika.

Ett seminarium anordnades i Rom på området rättsmedicinsk undersökning och analys på brottsplatsen. De behov som fastställdes på området rättsmedicinskt samarbete var bl.a. ett europeiskt datoriserat rättsmedicinskt nätverk för utbyte av uppgifter som kommer att innehålla ett nytt analysystem för våldsbrott för att spåra återkommande inslag som är gemensamma för mord som har begåtts i Europeiska unionens stater.

Tullsamarbete

Efter slutsatserna från Europeiska rådets möte i Florens har ett protokoll upprättats om förhandsavgörande av Europeiska gemenskapernas domstol av konventionen om användning av informationsteknologi för tulländamål, som undertecknades av medlemsstaterna den 29 november 1996. Den bestämmelse som avses i protokollet liknar den som rådet antog den 22 juli om förhandsavgörande av Europeiska gemenskapernas domstol av konventionen om upprättandet av en europeisk polisbyrå.

För övrigt har granskningen av utkastet till gemensam åtgärd "Tull 2 000" fortsatt.

Utkast till konvention om ömsesidigt bistånd mellan tullmyndigheter (Neapel II)

Arbetet koncentrerades i huvudsak på omprövning av den gällande konventionen från 1967, som går under namnet Neapelkonventionen. Ett antal frågor har ännu inte avgjorts, men kompromisser har uppnåtts på ett antal områden.

Tullsstrategi vid de yttre gränserna

Rådet godkände den 19 mars 1996 upprättandet av gemensamma kontroller vid unionens yttre gränser för 1996.

Rådet godkände också ett reviderat avtal för tullens framtida gemensamma kontroller vid de yttre gränserna. Detta avtal ersätter den nuvarande ordningen med bifall på årlig basis och ger möjlighet till bättre effektivitet i den framtida verksamheten.

En gemensam åtgärd om medlemsstaternas deltagande i den strategiska verksamhet som planeras av Tullsamrådet för att bekämpa narkotikasmugglingen över Balkan är färdig för godkännande.

Reella framsteg har för övrigt gjorts när det gäller kontroll av containrar.

Samarbete mellan tullmyndigheter och organisationer i den privata sektorn

För att ytterligare befästa det samarbete som redan finns mellan tullmyndigheterna i medlemsstaterna och de organisationer i den privata sektorn som är verksamma i Europeiska unionen, har rådet antagit en gemensam åtgärd för att främja samarbetet mellan tullmyndigheter och organisationer i den privata sektorn i kampen mot olaglig handel med narkotika.

Kampen mot förfalskade varor

Rådet kom den 14 oktober 1996 överens om åtgärder för att öka samarbetet mellan tullmyndigheterna i medlemsstaterna för att bekämpa varumärkesförfalskningar. Dessa åtgärder kan ses som ett komplement till förordning (EG) nr 3295/94 av den 22 december 1994, som fastställde åtgärder för att förhindra övergång till fri rörlighet, export, återexport eller hänförande till ett suspensivt arrangemang av varumärkesförfalskade och pirattillverkade varor (EGT nr L 341, 30.12.1994, s. 8).

IV. STRAFFRÄTTSLIGT SAMARBETE

För att utveckla ömsesidig kunskap om rättsväsendet och det rättsliga systemet och underlätta det rättsliga samarbetet mellan medlemsstaterna antog rådet två viktiga rättsakter:

1) En gemensam åtgärd om en ordning för utbyte av sambandspersoner (EGT nr L 105, 27.4.96, s. 1).

2) En gemensam åtgärd om upprättandet av en flerårig (fem år) finansieringsplan över gemenskapsbudgeten (9 miljoner ecu varav 800 000 ecu under 1996) för utbyte, utbildningsmöten och utredningar för dem som arbetar inom detta område (domare, domare som kontaktpersoner/sambandsmän, advokater, statstjänstemän osv.) (Grotius-programmet).

a. Utlämning

Efter antagandet 1995 av konventionen om det förenklade förfarandet för utlämning mellan Europeiska unionens medlemsstater fastställde rådet den 27 september 1996 konventionen om utlämning mellan Europeiska unionens medlemsstater. Samma dag undertecknade samtliga medlemsstater denna konvention i Dublin.

Överenskommelsen om denna andra konvention utgör ett viktigt steg i stärkandet av samarbetet på det straffrättsliga området mellan medlemsstaterna. Den är ett svar på Europeiska rådets uppmaning i Bryssel i oktober 1993, som uttryckte att upprättandet av ett område utan gränser inte fick ske på bekostnad av den europeiske medborgarens säkerhet. Tack vare ett systematiskt och organiserat samarbete mellan medlemsstaterna vidgar konventionen väsentligt antalet fall som kan bli föremål för utlämning.

Den förklarande rapporten till den redan förra året antagna konventionen om det förenklade utlämningsförfarandet mellan Europeiska unionens medlemsstater och den nya utlämningskonvention har numera antagits.

b. Människohandel och sexuellt utnyttjande av barn

Efter de bidrag som konferenserna i Wien och Stockholm gav om människohandel med kvinnor, om sexuellt utnyttjande av barn samt de nyligen inträffade tragiska händelserna i Belgien och i andra medlemsstater som rör övergrepp mot barn, tog det irländska ordförandeskapet och den belgiska delegationen initiativet till fyra åtgärder i kampen mot människohandel och sexuellt utnyttjande av barn. Dessa åtgärder diskuterades redan vid Europeiska rådets informella möte med ministrar för rättsliga och inrikes frågor i Dublin den 26 och 27 september 1996. Ministrarna bekräftade på nytt sitt engagemang för att öka samarbetet så långt som möjligt i kampen mot människohandel och sexuellt utnyttjande av barn. Europeiska rådet kom överens om följande gemensamma åtgärder om

- att utvidga Europols narkotikaenhets uppdrag till att även omfatta människohandel,
- att upprätta ett program för stöd och utbyte för personer ansvariga för att bekämpa människohandel (sexhandel med människor "Stop"),
- att skapa ett register över framstående centrum i syfte att bekämpa alla typer av brott inom ramen för ENE:s uppdrag, med speciell inriktning på bl.a. människohandel. Detta förslag kommer att ytterligare förbättra det internationella samarbetet mellan polisens operativa styrkor,
- en gemensam definition av människohandel och sexuellt utnyttjande av barn och vuxna, åtgärder för att förbättra brottsoffrens situation och för att förbättra det rättsliga samarbetet på internationell nivå.

Ministrarna för rättsliga och inrikes frågor var eniga om att dessa åtgärder utgör ett avgörande framsteg i kampen mot denna typ av brott. Ministrarna diskuterade en rad andra åtgärder som skulle kunna antas för att förstärka de rättsakter om vilka det uppnåtts politisk enighet, men även i syfte att fortsätta, konkret och praktiskt, att hantera den oro som människorna i Europa hyser.

c. Rasism och främlingsfientlighet

I enlighet med Europeiska rådets slutsatser (Cannes, juni 1995) och rapporten från den rådgörande kommittén mot rasism och främlingsfientlighet utformades en gemensam åtgärd i syfte att underlätta ett rättsligt samarbete i kampen mot rasism och främlingsfientlighet, och samförstånd uppnåddes om en gemensam definition av lagöverträdelser med rasistisk innebörd.

Den gemensamma åtgärden antogs i juli 1996 (EGT nr L 185/5, 24.7.1996). Rådet kommer att följa upp medlemsstaternas genomförande av sina åtaganden enligt den gemensamma åtgärden i slutet av 1998.

d. Skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen

Det första protokollet till konventionen om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen upprättades av rådet och undertecknades av företrädarna för medlemsstaterna den 27 september 1996.

Konventionen riktar sig särskilt mot bedrägeri som skadar Europeiska gemenskapernas finansiella intressen.

Protokollet utgör ett andra steg i denna utveckling. Det riktar sig speciellt mot korruption som skadar eller kan skada dessa intressen, vare sig de inblandade är gemenskapens eller nationella tjänstemän och tjänstemän från andra medlemsstater, kommissionärer, ledamöter i Europaparlamentet, domstolen eller revisionsrätten. Det riktar sig också mot bedrägerier utförda av gemenskapens tjänstemän, regeringsledamöter (ministrar), valda parlamentsledamöter, ledamöter i de högsta domstolarna och i revisionsrätterna i medlemsstaterna.

Arbetsgruppen för straffrätt och gemenskapsrätt granskade under 1997 ett andra utkast till protokoll till konventionen på grundval av ett förslag som kommissionen lämnat till rådet den 19 januari 1996. Detta utkast (numera antaget) berör särskilt juridiska personers ansvar när det gäller bedrägerier och korruption som utförts på deras vägnar, beslag och tvätt av pengar som härrör från bedrägerier samt inbördes rättshjälp, allt inom ramen för skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen.

På samma sätt som för konventionen om användning av informationsteknologi för tulländamål (se punkt 3.6) har ett protokoll upprättats om förhandsgranskning av Europeiska gemenskapernas domstol av konventionen om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen och undertecknats av medlemsstaterna den 29 november 1996.

Protokollet föreskriver att medlemsstaterna kan överlåta behörighet om förhandsavgörande till gemenskapernas domstol när det gäller konventionen och dess första protokoll.

Konventionen om kampen mot korruption där Europeiska gemenskapernas tjänstemän eller Europeiska unionens medlemsstater är inblandade antogs under 1997. Mer härom i nästa krönika.

e. Inbördes rättshjälp i brottsfrågor

Coreper (ländernas permanenta representanter i Bryssel) inrättade i juli 1995 en arbetsgrupp för inbördes rättshjälp i brottsfrågor. Arbetsgruppen utarbetar för närvarande ett utkast till en konvention om inbördes rättshjälp i brottsfrågor mellan Europeiska unionens medlemsstater. I maj 1996 beslöt Coreper att förlänga tiden för arbetsgruppens verksamhet för att slutföra arbetet på utkastet till konvention. Det kan nog räknas att detta arbete bör kunna avslutas inom ett år.

Arbetsgruppen utarbetar för närvarande en text som särskilt inbegriper bestämmelser om

- tillämpningen av de av medlemsstaterna angivna förfarandena,
- överföring i förundersökningssyfte av personer som är föremål för frihetsberövande,
- myndigheter som översänder och gör en framställning om inbördes rättshjälp,
- försändelse av handlingar om rättegångsförfarande via post,
- hörande av någon som befinner sig på annan ort med hjälp av audiovisuell teknik.

Dessutom har arbetsgruppen på grundval av bidrag från olika delegationer granskat möjligheten att i texten ta med bestämmelser på andra områden som

- metoder för gränsöverskridande undersökningar,
- konfiskering,
- beslag och återställande,
- laglig telefonavlyssning i övervakningssyfte.

f. Utkast till konvention om förlust av rätten att framföra fordon

Arbetsgruppen om förlust av rätten att framföra fordon har under 1966 fortsatt sitt arbete med utformningen av ett utkast till konvention. Vissa principfrågor om hur medlemsstaterna skall verkställa ett beslut om förlust av rätten att framföra fordon som har fattats av en annan medlemsstat, har ännu inte avgjorts.

g. övrigt

Det irländska ordförandeskapet lade på ett tidigt stadium av sitt mandat fram ett utkast till resolution om straff för allvarliga brott när det gäller handel med narkotika. Rådet nådde enighet om texten vid sitt möte i november 1996.

Rådet har antagit ett förslag till resolution om enskilda som samarbetar med rättsväsendet i kampen mot den internationella brottsligheten.

Rådet har antagit en gemensam åtgärd på Frankrikes initiativ som avser att juridiskt stadfästa medlemsstaternas regeringars åtaganden när det gäller tillnärmning av lagstiftning och metoder för att bekämpa narkotikamissbruk samt att förebygga och bekämpa olaglig handel med narkotika, rättsliga påföljder, kampen mot syntetiska droger, förstärkt operativt samarbete mot olaglig odling av narkotiska växter, drogturism osv. ....

AVSLUTNING

Som synes har ett stort antal texter antagits under tredje pelaren under föregående år. Detta arbete kommer att fortsätta under 1997 också, dock med något förminskad takt. Stor vikt kommer att läggas vid genomförandet av Högnivågruppens rapport och de praktiska åtgärderna denna föranleder. Enligt min uppfattning kommer tredje pelaren att mer koncentrera resurserna på arbete som har att göra med implementering och mindre på att producera nya texter. Det är i vart fall i den riktningen som tänkandet går för närvarande – något som jag får anledning återkomma till i nästa krönika.

Adress: Hans G Nilsson
Head of Division on Judicial Cooperation
DG H (Justice and Home Affairs)
Council of the European Union
175, Rue de la Loi
B-1048 Bruxelles

Noter:

- ¹ Artikeln behandlar i huvudsak 1996 års händelser. De åsikter som framförs är författarens egna.
- ² Artikeln skrevs före Amsterdamtraktatens avslutning.
- ³ Enligt min uppfattning gjordes dessa två rapporter alltför tidigt, efter bara 18 månader.